

Wirwar aan steuneisen maakt zelfstandig ondernemers kopschuw

➔ Vangnet voor ondernemers trekt weinig belangstelling

➔ Dit komt vooral door hoe deze zogeten Tonk is ingericht

➔ Ondernemers vragen om centrale opzet en uniforme regels

Rik Winkel
Amsterdam

Niet onbekendheid of schaamte, maar een slechte opzet maakt Tonk, de steunregeling voor vaste lasten, impopulair bij ondernemers. Het is daarom zeer de vraag of de 'verruiming' die grote gemeenten beloven, tot meer aanvragen zal leiden. Dat zeggen zelfstandige ondernemers in een reactie op een uitspraak van minister Wouter Koolmees van Sociale Zaken. Hij verzuchtte maandag dat ondernemers de weg naar het loket niet weten te vinden.

In de vier grote steden kwamen slechts enkele duizenden aanvragen voor de Tonk binnen, terwijl vorig jaar alleen al in Amsterdam 18.000 ondernemers een beroep deden op de Tozo, de inkomensondersteuning voor zelfstandige ondernemers.

'Tonk werkt gewoon niet door de manier waarop het is ingericht', zegt koördirigent en cultureel ondernemer Tom Suters, wiens bedrijf sinds de crisis uitbrak stilstaat. 'De gemeenten moeten het doen met een zak geld en mogen zelf de voorwaarden stellen, terwijl ze van te voren niet weten hoeveel aanvragen er komen. Je kunt op je klompen aanvoelen dat vooral gemeenten die krap bij kas zitten, alles doen om niet over hun budget heen te gaan.'

Door deze decentrale opzet geven veel gemeenten geen steun als er nog eigen vermogen is of de partner een inkomen heeft. 'Ik heb er

hier in Nuënen naar gekeken, maar voor een uitkering van €600 per maand moet je eerst je eigen vermogen boven de €12.500 opmaken', zegt Suters. 'Dan bedenk je je wel drie keer voordat je Tonk aanvraagt.' Het voelt volgens hem scheef dat de overheid via de NOW-regeling salarissen tot €9000 per maand voor soms wel 80% doorbetaalt, zonder werknemers door te zagen over vermogen of partnerinkomen.

Terwijl de NOW gelijk bleef, zijn de regelingen voor zelfstandigen alleen maar versoberd. Suters: 'Tozo 1 kostte €2,5 mrd voor 380.000 zelfstandigen. Tozo 2 kreeg een partnertoets, met als argument dat we Tonk zouden krijgen, en trok nog maar 60.000 belangstellenden. Maar met €260 mln kost Tonk nog maar een tiende van Tozo 1.'

Ook het feit dat er grote verschillen bestaan tussen gemeenten, zowel in de voorwaarden als in de hoogte van de steun, werkt verwarrend, zegt Cristel van de Ven van de Vereniging Zelfstandigen Nederland (VZN). 'Het is storend dat de minister de bal bij de ondernemers legt, terwijl gemeenten de steun volhangen met voorwaarden en mensen daardoor afhaken.'

Hij merkt ook dat ondernemers huiverig zijn met Tonk omdat ze bij Tozo aanvankelijk over het hoofd hadden gezien dat die meetelt bij de inkomstenbelasting van de partner en mogelijk moet worden terugbetaald als achteraf blijkt dat het inkomen hoger uitvalt dan geschat. 'Dat wantrouwen is lastig weg te nemen, al raden we iedereen aan om in ieder geval contact op te nemen met de gemeente om te kijken of de regeling van toepassing is.'

De 62-jarige Suters, die vroeger in loondienst was, is in arren moede met vervroegd pensioen gegaan. Hij komt daardoor zelf voor geen enkele regeling meer in aanmerking, maar is toch een petitie begonnen om Tonk te 'repareren'. Die vraagt om landelijk uniforme regels en vergoedingen, gebaseerd op bedrijfseconomische schade door corona en zonder partner- of vermogenstoets. Eigenlijk de Tozo 1.

Van de Ven hoopt dat het kabinet zijn 'ontwerpfout' herstelt met een eenmalige 'veegregeling' voor alle ondernemers die kunnen aantonen door corona schade te hebben geleden. 'We denken aan een bedrag van enkele duizenden euro's. Nog steeds niet de wereld, maar hopelijk genoeg om ze in het zicht van de haven niet te laten verdrinken.'

Terwijl de NOW gelijk bleef, zijn de regelingen voor zelfstandigen alleen maar versoberd